DOMSTOLENS DOM
av den 12 juli 1973*

I mål 2/73

har Pretore di Milano genom beslut av den 11 januari 1973 till domstolen gett in en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 177 i EEG-fördraget i den tvist som pågår vid den nationella domstolen mellan

Riseria Luigi Geddo

och

Ente Nazionale Risi.

Begäran avser tolkningen av artiklarna 5 och 40.3 i EEG-fördraget och av vissa bestämmelser i rådets förordning nr 359/67/EEG av den 25 juli 1967 om den gemensamma organisationen av marknaden för ris.

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden R. Lecourt, avdelningsordförandena R. Monaco och P. Pescatore samt domarna A. M. Donner, J. Mertens de Wilmars, C. Ó. Dálaigh och A. J. Mackenzie Stuart (referent),

generaladvokat: A. Trabucchi,
justitiesekreterare: A. Van Houtte,

meddelar följande

dom

DOMSKÄL

1 Genom beslut av den 11 januari 1973, som inkom till domstolens kansli den 16 januari 1973, har Pretore di Milano i enlighet med artikel 177 i EEG-

* Rättegångsspråk: italienska.

fördraget ställt flera frågor till domstolen angående tolkningen av artiklarna 5, 40.3 andra och tredje stycket och 86 i fördraget, och av vissa bestämmelser i rådets förordning nr 359/67/EEG av den 25 juli om den gemensamma organisationen av marknaden för ris (EGT nr 174 av den 31 juli 1967).

Dessa frågor har ställts med anledning av en så kallad kontraktsavgift som pålagts köparen av paddyris av italienskt ursprung för att finansiera den verksamhet som bedrivs av en nationell stödfond för ris.

De sex första frågorna

2 Den första frågan går ut på om artikel 40.3 andra stycket i fördraget, i förening med artikel 5, förbjuder en medlemsstat att tillåta att en avgift tas ut till förmån för en icke statlig organisation vid köp av paddyris som producerats i den staten.

Den andra frågan går ut på om det föreligger någon diskriminering enligt samma bestämmelse i artikel 40 i förening med bestämmelserna i förordning nr 359/67 och artikel 5 i fördraget, om en avgift av detta slag inte återbetalas vid export till en medlemsstat eller ett tredje land.

Den tredje frågan går ut på om gemenskapen själv har åsidosatt sina skyldigheter i enlighet med tredje stycket i artikel 40.3 i förening med bestämmelserna i förordning nr 359/67/EEG när den tillåter en sådan avgift utan att samtidigt föreskriva återbetalningsskyldighet vid export.

Den fjärde frågan går ut på om bestämmelserna i artikel 40.3 andra och tredje stycket är direkt tillämpliga enligt medlemsstaternas rättsordningar, och om de för enskilda har skapat rättigheter som de nationella domstolarna skall skydda och, om så är fallet, om de tillkommit i och med ikraftträdandet av förordning nr 16/64 eller av förordning nr 359/67.

Den femte frågans första delfråga går ut på om tillämpningen av en sådan avgift strider mot den princip om förmånsbehandling för gemenskapens produkter som slås fast i tolvte stycket i ingressen, beaktandemeningen oräknad, i förordning nr 359/67. Den femte frågans andra delfråga och den sjätte frågan går ut på om en avgift av detta slag kan utgöra en avgift med motsvarande verkan som en tull eller en sådan åtgärd med motsvarande verkan som en kvantitativ restriktion som är förbjuden enligt förordning nr 359/67.

3 Innan dessa frågor besvaras är det lämpligt att betrakta nämnda bestämmelser i sitt sammanhang inom ramen för fördraget.

Artikel 40 i fördraget ingår i de särskilda bestämmelserna om den gemensamma marknadens funktion och utveckling i fråga om jordbruksprodukter i enlighet med artikel 38.

För att nå de mål som anges i artikel 39 föreskrivs i artikel 40.2 att en gemensam organisation av jordbruksmarknaderna skall upprättas, som skall utformas på något av följande tre sätt: gemensamma konkurrensregler, obligatorisk samordning av de olika nationella marknadsorganisationerna eller en europeisk marknadsorganisation.

I artikel 40.3 fastställs att den gemensamma organisation som upprättas i enlighet med 40.2 får omfatta alla de åtgärder som behövs för att uppnå de mål som anges i artikel 39, inbegripet reglering av priser. Det klargörs dock att den gemensamma organisationen skall utesluta varje form av diskriminering mellan producenter eller konsumenter inom gemenskapen, och att en eventuell gemensam prispolitik skall grundas på gemensamma kriterier och enhetliga beräkningsmetoder.

Enligt artikel 43 skall kommissionen lägga fram förslag för genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken, inbegripet utbytet av de nationella marknadsorganisationerna, och rådet har befogenhet att genomföra dessa förslag genom att utfärda förordningar eller direktiv eller genom att fatta beslut.

Rådet har genom förordning nr 16/64/EEG av den 5 februari 1964 (EGT nr 34 av den 27 februari 1964, s. 574) lagt grunden till det gradvisa upprättandet av en gemensam marknadsorganisation för ris.

Denna marknadsorganisation innebar huvudsakligen för producentmedlemsstaterna att man årligen fastställde riktpriser, och att man med ledning av dessa fastställde ett interventionspris till vilket de behöriga myndigheterna är skyldiga att köpa det paddyris som erbjuds dem. Vidare fastställdes årligen ett gemensamt tröskelpris. som det första året bestämdes på grundval av priset på världsmarknaden, och till vars nivå priset på de importerade produkterna skulle höjas genom en variabel importavgift.

Förordning nr 359/67 av den 25 juli 1967, som har ersatt den tidigare förordningen, föreslår ett enhetligt riktpris för ris befriat från ytterskalet, och

utifrån detta skall två interventionspriser fastställas för råris, ett för Arles och ett för Vercelli.

Förutom detta enhetliga prissystem föreskriver förordningen uttag av en enhetlig avgift på import från tredje land och utbetalning av ett enhetligt bidrag vid export till samma länder.

I enlighet med artikel 20.2 och 23 i förordningen är det förbjudet att uppbära någon form av tull eller avgift med motsvarande verkan och att tillämpa kvantitativa restriktioner eller åtgärder med motsvarande verkan vid export till tredje land eller i handeln inom gemenskapen.

4 Inom rissektorn har artikel 40 således fått sitt konkreta uttryck i förordning 359/67, som enligt artikel 189 i fördraget skall tillämpas direkt av de nationella domstolarna.

När det föreskrivs i artikel 5 att medlemsstaterna skall vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att deras skyldigheter fullgörs och att de skall avstå från varje åtgärd som kan äventyra att fördragets mål uppnås, uttrycker detta en allmän skyldighet för medlemsstaterna, vars konkreta innehåll i varje enskilt fall beror på bestämmelserna i fördraget eller de regler som kan härledas ur dess allmänna system.

De enda bestämmelser i förordningen som förbjuder nationella åtgärder inom rissektorn är de som återfinns i artiklarna 20.2 och 23.

5 Förbudet i artikel 20.2 i förordningen mot att uppbära tull eller avgift med motsvarande verkan avser alla avgifter som erläggs i samband med eller till följd av import från eller export till tredje land.

Förbudet enligt artikel 23 i förordningen mot att uppbära tull eller avgift med motsvarande verkan i handeln inom gemenskapen gäller alla avgifter som erläggs i samband med eller till följd av import eller export av ifrågavarande produkt, vilka genom att produktionspriset ändras får samma restriktiva inverkan på varornas fria rörlighet som en tull.

Detta förbud gäller alla avgifter som läggs på varor på grund av att de passerar gänsen.

6 Detta tycks inte vara fallet med en inhemsk avgift som bara läggs på inhemska produkter när det tecknas kontrakt på dessa, och som tillfaller en fond för stöd till inhemsk produktion.

Denna avgift kan för övrigt bara strida mot de bestämmelser i förordningen som föreskriver exportbidrag om den visar sig vara ett medel att minska bidragens storlek.

Om en sådan avgift samtidigt kan omfattas av bestämmelserna om stöd och om inhemsk beskattning och av artiklarna 5, 40.3 och 98 i fördraget, ankommer det på kommissionen att med så mycket större nit se till att dessa bestämmelser efterlevs som de enskilda är fråntagna rätten att framställa direkta krav.

7 Förbudet i artikel 20.2 i ovan nämnda förordning mot kvantitativa restriktioner eller åtgärder med motsvarande verkan har bland annat till syfte att hindra medlemsstaterna från att vidta andra ensidiga åtgärder för begränsning av exporten till tredje land än de som förutses i förordningarna.

Syftet med förbudet i artikel 23 mot sådana åtgärder i relationerna mellan medlemsstaterna är att säkerställa den fria rörligheten för varor inom gemenskapen.

Förbudet mot kvantitativa restriktioner avser åtgärder som, alltefter omständigheterna, har karaktären av totalt eller partiellt förbud mot import, export eller transitering.

Åtgärder med motsvarande verkan är inte bara sådana som har formen av ett sådant förbud som anges ovan utan även andra hinder som har samma verkan, oavsett hur de betecknas eller tillämpas.

Detta tycks inte vara fallet med en sådan avgift som den som den nationella domstolen avser.

Den sista frågan

8 Denna fråga går ut på om uttaget av en sådan avgift kan vara ett missbruk av en dominerande ställning i enlighet med artikel 86 i fördraget.

9 Artikel 86 i fördraget är inte tillämplig på en avgift som är avsedd att finansiera nationella stödåtgärder.

Rättegångskostnader

10 De kostnader som förorsakats Italienska republikens regering och Europeiska gemenskapernas kommission, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla.

Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

I målet har domstolen

beaktat rättegångshandlingarna,

hört referentens rapport,

hört de muntliga synpunkterna från Italienska republikens regering, Europeiska gemenskapernas kommission och parterna i målet,

hört generaladvokatens förslag till avgörande,

beaktat Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artiklarna 40, 86 och 177 i detta,

beaktat rådets förordning nr 359/67/EEG av den 25 juli 1967,

beaktat protokollet om stadgan för Europeiska ekonomiska gemenskapens domstol, särskilt artikel 20 i detta,

beaktat rättegångsreglerna för Europeiska gemenskapernas domstol.

Mot den bakgrunden och på ovan angivna domskäl beslutar

DOMSTOLEN

– angående de frågor som genom beslut av den 11 januari 1973 förts vidare av Pretore di Milano – följande dom:

1) **En inhemsk avgift som bara slår mot inhemska produkter när det tecknas kontrakt på dessa, och som tillfaller en stödfond för inhemsk produktion, är inte en avgift med motsvarande verkan som en exporttull.**

2) **En sådan avgift kan bara strida mot bestämmelserna om exportbidrag i rådets förordning nr 359/67/EEG av den 25 juli 1967 om den skulle visa sig vara ett medel för att minska bidragsbeloppen.**

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 12 juli 1973.

Lecourt Monaco Pescatore Donner

Mertens de Wilmars Ó Dálaigh Mackenzie Stuart

Luxemburg den 17 december 1970.

A. Van Houtte
Justitiesekreterare

R. Lecourt
Ordförande